

2

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zadolžene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2687-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v štipanju n. pr. (March 31-23) poleg valoga imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito je pravilno, da se vam ne ustavi list.

strahovit način, dokler ne izdihnejo kot krivoverci. Tako Maščevanje bi bilo zanje veliko bolj enostavnejše kot obrekovanje v časnikih. Ali ta kutarska moč je šla proti volji kutarjem rakom žvižgat in žabam pet, in od tukaj prihaja njih jeza. Mučiti ne morejo več, sežigati na grnadi tudi ne, za to pa obrekujejo, podtikajo in sumničijo. Ravnaajo se po stari jezuitski morali, "Lagaj, okrekuaj, zavijaj, sumniči, podtikaj, nekaj bo že obviselo!" Svet pa kljub jezuitskemu načinu boja napreduje. In to boli!

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosveta.

Slackville, Pa., je malo znana slovenska naselbina, čeprav je tu naseljenih precej Slovencev. Imamo tu dva podporna društva, pri katerih obeh prav dobro napredujemo. V tukajšnji okolici je več premogorov, katerih neki obratujejo vsaki dan, drugi pa le polovično.

Dopisnik v G. S., št. 39 dela veliko reklamo za tukajšnje kompanije. Rojaki naj ne mislijo, da je to kaj resnega in svetujem jim, naj bodo previdni, da ne bo kdo imel nepotrebnih stroškov s tem, da bi hodil sem za delom.

On navaja več reči, da bi ga pomenili. Kaka bi bila tedaj naša bodočnost, ko bi val pustili podporno organizacijo s takim namenom kakor je storil on? Vsak naj izrebi svojo zanikarnost, potem naj se šele pozanima za druge.

Oni piše, da tu zasluži po \$200 na 14 dni. Prepričan sem, da jih še nikdo ni toliko zaslužil pri nas v tolikem času. Poleg tega tudi trdi, da zadostuje za vsako družino, če zasluži oče 50 dolarjev na 14 dni. Kakšno življenje bi imela njegova družina, če bi po številu imela deset oseb, kakor je to pri nekaterih rojakih ali pa še več. Ali bi jo on mogel preživeti s toliko vnosom 14 dni?

Kakor dopisnik navaja, zadostuje za življenske potrebščine na osebo 33 centov na dan. Daleč je zabredel ta dopisovalec. Dokler bodo cene življenjskim potrebščinam na taki stopnji kot so sedaj, ne bo mogoče živeti po njegovem računu.

Po minuli stavki je nastala velika nevolja med delavci. Drug drugemu ne zaupa in več njih kritizira, da smo bili prav za to na stavki, da smo vse izgubili. Jaz pa mislim, da je bil naš boj dovolj uspešen, akoravno nam ni bila priznana unija. Dobili smo nazaj staro plačo, da imamo sedaj normalno življenje.

Ne zavidajmo drug drugemu, če gre enemu boljše in drugemu slabše, temveč glejmo, da se razmere uredijo, da se bo godilo vsem enako dobro. Skušajmo priti na pravo pot s tem, da poiščemo odpraviti kapitalistični sistem in ga nadomestiti z boljšim. — Naročnik.

Herrin, Ill. — V "Prosveti" sem bral, če bi imel Bryan prav, da bi bil Adam preživel 930 let. To je moj atolek tako pozginalo, da sem takoj poklical gospe Algebro poleg sebe in jo vprašal, koliko je resnice v tem računu. Odgovorila mi je, naj jo malo počakam, da se bo slekla in tako je storila. Zgodilo se je, kot sem jaz videl in slišal in bom zdaj tu povedal.

Adam še živi kakor je živel, ko ga je ustvaril Bog in ima veliko veliko številno otrok. A odkar ga je Bog nagnal iz raja, se je malo spremenilo med njegovimi življenci, ki jih je nosil pod krilo. Nekateri so šle doli v kevder, drugi iz kevdera gori v podstrešje, veliko pa so jih postrelili lovci, če so bile dobre za večerjo. A kar jagri še ne morejo dobiti v roke, s tem se pa ubija Adam in s klubokom preganja hude sile. Posebno se še muči s kačo, ki mu vedno ponuja jabolko, ki zahteva zanj toliko več, kolikor lepše je jabolko. Adam je vsak moč, ki nima prave izobrazbe ali šole in ni plemenitega na sebi.

Noe pa tudi še živi in njega opazimo v naših družinskih razmerah. Kadar Noe malo zadremi, se njegova barka zasuje kakor hočejo živalce na nji. V naši stari in novi veri je skrite mnogo modrosti, a človek jih ne more razumeti, dokler ne prične opazovati miali, ki se vtihotapijo k njemu, ne da bi jih bil klical ali po njih želel. Če se bo človek prišel vojakovati s izkušnjami, tedaj bo šele vedel, kaj to pomeni. V resnici ni bilo nikdar tako, kakor mi beremo o veri, ali v našem dahu, v milih in občutkih naših duš pa opazujemo po verski teoriji.

ako bi ne bil kot mizar poleg dela s krampom in lopato še postarani kaj zaslužil. Vedno je bil na nogah ter delal, da je mogel preživljati svojo družino. Bil je skrben oče svoji družini, da malo takih. Tudi med delavci vseh tuk, narodnosti je bil priljubljen, kar se je pokazalo pri njegovem pogrebu. Tako velikega pogreba še ni bilo na Yalu.

Grom in peklo. Predno sem končal pisati gornje poročilo, oz. ta dopis, mi sporoči brat pokojnega Gašperja, Frank Setina, da je umrla tudi pokojnikova soproga Marija Setina. Dne 18. aprila je bila še pri svoji hčeri, omoženi Codoe, miljo in pol hoda od njenega doma. Asi dan ob peti uri popoldne je bila še mrtva. Bolna je bila samo eno uro in pol. Najbrže jo je valed prevelike žalosti zadela kap. Pokojno je bila doma iz Tolmačev pri Ljubljani.

V osmih dneh je torej smrt uničila njuno življenje. Ona je umrla v starosti 50 let in je zapustila šest nedoraslih otrok njih usodi. — Vsi tisti, ki še verjamejo v neko nikdar vidno vsemogočno bitje, katero stori vse prav, tu lahko jasno vidite, da ni tako, in če obstoja tako božanstvo, je krivično, da vzame šestim nedoraslim in nedolžnim otrokom očeta in mater. Sprejmite vendar enkrat! Vzrite mreno raz vaših oči ter ne nosite vašega teško prišleženega denarja lenhomo. Ali ni tu kot v več drugih slučajih dokaz, da ni nikjer drugega božanstva kot v naravi sam, kateri se ne more nihče upirati niti v nebesih, ne na zemlji ne v peklu?

Pokojnica zapušča, poleg imenovanih šestih otrok tudi pet omoženih hčera in eno sestro v stari domovini ter več drugih sorodnikov tu in tam. Tudi rajnica je bila zvesta članica istega društva "Bratstvo, Naprej!", št. 9 S. N. P. J., katero jo spremlja k večjemu počitku in položil venec na njeno krsto.

Kdaj se bo vrnil pogreb, še ne vemo, kajti priti ima še odgovor od treh hčera pokojnikov in njih soprogov. Dve sta v Wyomingu, ena pa v Illinoisu.

Spita mirno, dragi brat in somišljenik Gašper in sestra Marija Setina. Ostali družini in njih sorodnikom moje najgloblje sočustvije. — Leo Junko.

Severa. — Doka staro je mesto Buhl v Minnesoti. Ko korakam po njega precej šednih ulicah, me nekdo ustavi, gleda, jaz pa njega. "No ali si ti ali nisi?" — "O, ti si; France, po glasu sem te spoznal!" In razpletel se je med nama živahen razgovor, ker se nisva videla že 17 let. Bil je lep pomladanski dan, pa sva jo udarila malo na izprehod po okolici. Ko dospela na mal klanček, odkoder se vidi okolica, gozdovi, rudnik in drugo, se ustavi France in oziraje se po okolici reče: "Ona kempa tam, boljše rečeno par tritih brunov ima tudi dokaj čudno zgodovino." Radoveden sem silil vanj, da mi je povedal sledečo zgodbo: V-oni kemp je nekako pred 30 leti živel star samec in tu naokoli je bil njegov "homestead", obsegajoč sto šestdeset akrov zemlje. Bil je že star in bolehen, da se je le s težavo vlačil okoli in nekada dne je starček obležal na postelji. Prišla sta k njemu dva "duhovna" gospoda, katerih eden je imel nemaklo faro v Duluthu. Eden njiju je misijonaril, drugi pa ga je spremljal na potovanju. Prišel sta v kampo ju je stanju samotar prosil, naj bi mu kaj pomagala, ker on ne more več delati. Tako so naredili pogodbo, in sicer, da ga bosta onadva hranila do smrti, za kar pa bo "homestead" njuna last. Pogodba je bila takoj sklenjena pisмено in res je potem prišlo v kampo kak bušel krompirja ali kaj drugega. No, stari samotar je kmalu umrl. Kakorhitro je umrl se je izvedelo, da je pod njegovim zemljiščem polno železne rude. "Duhovna gospoda" sta zemljo prodala in dobila zanj sto tisoč dolarjev. Tako so vsaj pravili, jaz nisem šel denarja, to pa vem, da je eden gospodov zagnal črno sukno na smetišče, odjadril v Chicago, kjer si je izbral boljše polovico ter se oženil, drugi starjši gospod, ki se je zval monsignor, pa je umrl, odkar je preteklo že precej časa. Od takrat vedno zasledujem časopise, da bi videl, koliko znaša njegova zapuščina, pa ni nič in nič. Pravijo, da je umrl reven kot berač, čeprav mu ni bilo treba plačevati drugega kot kuharico.

Mahnila sva jo v sosednje mesto Chisholm. Bilo je že pozno in na najino začudenje sva našla pol mesta zaplankanega, druga

Meteoriti.

Predsednik Harding je po dolgem ovinku dveh let srečno pridaljal v Wilsonov pristan ligo narodov. Harding sicer "ni" za ligo, priporoča pa na ves glas vstop v hako razsodišče, ki ja predurje lige.

Ljudje, ki so dali Hardingu sedem milijonov glasov, se čudijo, kako je to mogoče. Ljudje, ki niso volili Hardinga, ne Wilsonovega kandidata, se ne čudijo, ker vedo, da okupant Bele hiše, pa naj bo Wilson ali Harding, demokrat ali republikanec, mora plesati tako, kakor avirajo pravi vladarji Amerike, katerih sedež je v Wall Streetu. In vladarji hočejo, da gre Amerika v ligo narodov, pa naj gre akozi glavna, stranska, kuhinjska ali kletna vrata ali akozi okno ali magari skozi dimnik — v ligo mora.

That's all there is to it.

Tisti Slovenci v starem kraju, ki so volili Radiča, so še več kot magarci!

"Kralj" Benjamin, ustanovitelj "Hiše Davida" v Michiganu in "Kristusov brat" ter "največji prerok" sedanje krščanske dobe, je imel v svojem Davidovem kraljestvu armado deklet.

Svobodna ljubezen! Kaj še! Čast in slava božja in večno de- vištvo!

Harding je dejal v svojem new-yorkem govoru, da Amerika sil v "čisto demokracijo". Čista demokracija? Pa ne da bi mister Harding mislil, da je sedanja demokracija umazana, bognaševaj!

Kadar bo kardinal Mercier mobiliziral prvo križarsko vojsko, se oče Kazimir prvi vpiše in sigurno odrine na poljsko fronto. Junaki oče se ni še nikoli izve- ril svojemu regimentu — pač pa mu je regiment že večkrat pokazal palec med kazalcem in sredincem.

Fašistovski paradiz v Italiji ima pol milijona brezposelnih delavcev. To je prav, saj v nebesih itak ne sme biti dela. Kljub temu je križ. Amerika še ni tak paradiz. Kajzer Gary je moral dati delavcem nekaj centov več me- de.

Irska vlada je zopet poslala tri Iree v nebesa. Trije novi mučeni- ki! Če ne bodo Turki protestira- li, ne bo nihče.

Med Čehoslovakijo in Ogrsko preti vojna. Eh, pogledmo rajši v pratiko, kakšno bo vreme mese- ca avgusta! Kaj pa more biti druge- ga med dobrimi kristjani kot vojna? Zgražnanje pride tedaj, če bo kaka vojna na Kitajskem.

Hlapec-urednik: Koliko prostora gre zopet "Meteoritom", father?

Kazimir-gospodar: Kot po navadi: pol strani za vsak stavek v "Prosveti". Saj drugega itak ne znaš pisati.

Hlapec-urednik: Ali nas ni sram? Pol strani za en stavek!

Kazimir-gospodar: Mevja! Nas bi bilo sram? Saj smo franciška- ni.

Hlapec-urednik: Še nekaj, oče. Kdaj bomo imeli dnevnik?

Kazimir-gospodar: Neumno vprašanje! Kadar pridemo h ko- ritu jolietake "jednote", prej ne. Na to že čakam deset let. Vprašaj rajše, kdaj nam zraste streha nad glavo!

K. T. B.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Slovan, Pa. — Obrnite se na "Foreign Language Information Service Jugoslav Bureau", 119 W. 41. St., New York City. — Pozdravi!

Ali želiš znati pravilno pisat in čitat angleško? Naroči si "Slo- venško-angleško slovnico", katero je izdala in ima na prodaj Kri- ževna matica S. N. P. J.

SLIKE IZ NASELBIN.

Yale, Kans. — Bela žena smrt je zopet posegla med članstvo našega društva "Bratstvo naprej!", št. 9 S. N. P. J., ter nam ugrabi- la dobroga in zvestega člana br. Gašperja Setina. Smrt je nasto- pila valed hudega prehlajenja v glavi, katerega si je ranjki prav gotovo nakopal v premogorovih valed napornega dela in potenja. Po dveh dnevih in pol boleznij se za vedno zaspal in materi zemlji smo ga izročili dne 12. aprila, t. l.

Pokojnik zapušča žalujočo so- progo in 11. otrok, in sicer 9 hčera ter dva sinova. Pet hčera je omo- ženih, mladoletne so štiri hčere ter dva sinova, ki so ostali v os- krbi njegove soproge Marije. Pokojnik zapušča tudi tu v Ameriki dva brata, Franka in Lovrenea, v starem kraju pa štiri brate in dve sestre. Rojen je bil v občini Zbi- lje pri Medvodah, okraj Ljublja- na. Bil je naprednjak in svobodno- mislec, odkar ga poznam, priden čitatelj in naročnik dnevnika "Prosveta". Svojo naročnino je pravočasno ponavljal, kakor tudi društvene assessmente in mesečne doneske socialističnega kluba, kateri mu je položil venec na kr- sto.

Vsakdo si mora predstavljati, da je imel pokojnik zelo grenke dneve in leta, kajti preživljati soprogo in enajst otrok niso ni- kaki špasi. Še grenkeje življenje bi imel on in njegova družina,

